

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-507

11.7.2018

Tryg Forsikring NUF

Bilansvar

Plager i nakke og rygg – årsakssammenheng – grov uaktsomhet - bal. § 4 - skl. § 3-4 (1).

Skadelidte var passasjer i en bil som ble påkjørt bakfra av et annet kjøretøy. Tvist om det var årsakssammenheng mellom anførte plager og hendelsen, samt tvist om skadelidte var berettiget til oppreisningserstatning. Nemnda bemerket at fremlagte spesialisterklæring ikke hadde vurdert spørsmålet om årsakssammenheng etter de retningslinjer som Høyesterett har gitt anvisning på og erstatningskravet kunne ikke føre frem. Nemnda konkluderte videre med at skadevolders opptreden ikke kunne anses som grov uaktsom og at det dermed ikke var grunnlag for oppreisningserstatning. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte (f. 1972) var som passasjer utsatt for en trafikkulykke 1.7.14. I skademeldingen undertegnet av fører og skadelidte, 2.7.14, heter det:

Stoppet opp for trafikken foran, sto rolig å ble påkjørt bakfra og ble dyttet inn i hengeren til bilen foran. ...
... (passasjer) kjenner smerter i rygg og nakke. ...

I brev 22.6.17 skriver selskapet om hendelsesforløpet:

... Vi har nå mottatt politidokumentene fra ... politidistrikt.

Føreren av påkjørende lastebil har i samtale med politiet 1. juli 2014 forklart at han kom kjørende inn mot rundkjøringen. Det regnet kraftig og et lite øyeblikk så han bort på sin datter da hun spurte om noe. Da føreren så tilbake på veien ble han oppmerksom på bremselysene på bilen foran. Lastebilen hadde en last på 45 tonn og på og på grunn av tyngden klarte han ikke å stoppe før han kjørte inn i campingbilen.

...

Selskapet innhentet medisinsk dokumentasjon som ble forelagt for rådgivende lege. Den 29.1.16 uttalte hun under overskriften "Vurdering":

Det er gitt få opplysninger om selve skadehendelsen. Skademekanismen er slik det ses ved nakkeskade med piskesnertmekanisme. Det må antas at skadeevnen har vært tilstrekkelig til å kunne forårsake lett til moderat bløtdelsskade.

Det finnes tidsnært dokumentasjon for moderate uspesifiserte rygg smerter. Både lenderygg og brystrygg er robuste strukturer som sitter godt beskyttet av bilsetet. Traumat har etter mitt skjønn neppe vært tilstrekkelig til å forårsake skiveskade. Skivebukningen/lite prolaps beskrevet i midtre del av brystryggen i slutten av august 2014, nær 2 måneder etter hendelsen, skyldes etter mitt skjønn mest sannsynlig ikke aktuelle hendelse. Hun klaget på det tidspunkt over smerter i korsryggen. Et traumatisk prolaps må forventes å utløse akutte og intense smerter svarende til det affiserte segmentet av ryggen.

Det er tidsnært ikke dokumentasjon for skade av nakken. Økende nakkesmerter i slutten av juli 2014, flere uker etter hendelsen, forventes ikke og kan etter mitt skjønn forklares ut fra aktuelle hendelse. Et slik forløp avviker fra et forventet forløp basert på en skadebiologisk forklaringsmodell. Denne modellen beskriver en utvikling av plager slik traumbetingede symptomer forventes å utvikle seg, dvs. at de er verst den første tiden etter traumat, for deretter å avta inntil symptomfrihet eller evt. varig mén. Symptomer som på et

senere tidspunkt øker i intensitet og/eller omfang kan med mindre grad av sannsynlighet knyttes årsaksmessig til traumet.

Symptomforløpet for ryggen ser ut til å fluktuere i betydelig grad, og det vil etter min oppfatning være vanskelig på objektivt grunnlag å skille mellom vedvarende posttraumatiske bløtdelsplager og plager relatert til preeksisterende ryggglidelse. Skadelidtes symptombylde må etter mitt skjønn forstås innenfor rammen av en bredere biopsykososial forklaringsmodell og i lys av preeksisterende muskel- og skjelettplager.

Konklusjonen var at det ikke var "mer enn 50 % sannsynlighet for at dagens helseplager årsaksmessig kan tilskrives aktuelle hendelse".

Selskapet avslo 12.2.16 fordi det mangler årsakssammenheng mellom ulykken og skadelidtes plager.

Skadelidte innhentet spesialisterklæring fra dr. T., overlege Nevrologisk avdeling, H. Konklusjonen i erklæringen av 29.2.17 er at det var "mer enn 50 % sannsynlighet for at skadelidtes smerter er øket etter den aktuelle ulykken, og at det er tilkommet nye smerter og ny funksjonsnedsettelse". Etter fradrag av inngangsinvaliditet anslo han "den samlede skaderelaterte medisinske invaliditeten til 31 %."

Saken ble på ny forelagt rådgivende lege, som 18.5.17 blant annet uttalte:

...

Dr. T har flg. disposisjon for sin årsaksvurdering:

1) Hun hadde sykdom før hendelsen (...)

2) Hun fikk forverrelse etter ulykken

a) Hun har selv beskrevet forverrelsen som tydelig (...)

b) Etter ulykken har hun fortsatt psykiske belastninger (...)

c) Det er ikke gjort objektive funn som viser kroppslig varig skade pga ulykken (...)

d) Mangel på objektive funn ved spesialistundersøkelser utelukker imidlertid ikke en bløtdelsskade i nakken med whip-lash mekanisme, eller symptomgivende bløtdelsskade i ryggen (...)

3) Hun har i dag en tilstand med smerter, tretthet og nedsatt funksjonsevne som dels må være muskulært betinget, dels betinget i sensitivisering i nervesystemet og dels psykologisk forsterket.

Det heter også at erklæringen mangler drøftelse av årsakssammenheng i lys av en biomedisinsk forklaringsmodell med en vanlig vurdering av skadeevne, akutsymptomer, symptomforløp/forenlighet og andre og mer sannsynlige årsaker.

Det nevnes videre at T. ikke har angitt testing av sensibilitet i sin undersøkelse av skadelidte. Rådgivende lege kjenner godt til artikkelen "Molekylære mekanismer ved akutt og kronisk smerte" hvor T. er medforfatter. Artikkelen inneholder et avsnitt om sentral sensitivisering med fokus på ryggmargens bakhorn. Som kliniske funn drøftes allodyni og sekundær hyperalgesi. Slike objektive nevrologiske funn er ikke påvist hos skadelidte. Rådgivende lege påpeker at artikkelen konkluderer slik:

Moderne smerteforskere forsøker å avdekke molekylær og cellulær kompleksitet både i transduksjonsmekanismene og i hvordan smertesignalene prosesseres sentralt. Mangfoldet av nye smertemolekyler gir et betydelig håp for smerteklinikerne i form av angrepspunkter for nye analgetika, men det er fortsatt mange sorte hull i forståelsen av normal smerteledning og ikke minst i forståelsen av hvordan kroniske smerter oppstår og vedlikeholdes.

Rådgivende leger uttalte til dette:

En tidsrelasjon mellom en skadehendelse og en symptomer er ikke tilstrekkelig for å påvise årsakssammenheng. Myalgiske plager/bløtdelssymptomer er svært utbredt i befolkningen og det må stilles

strengt krav til dokumentasjon i det enkelte tilfelle for å kunne akseptere sannsynlighetsovervekt for årsakssammenheng.

U.t. har ikke forutsetninger for å hevde at skadelidte ikke har en betydelig medisinsk invaliditet. Bedømt ut fra foreliggende dokumentasjon og etter en vanlig biomedisinsk forankret årsaksvurdering, foreligger det imidlertid etter mitt skjønn ikke mer enn 50% sannsynlighet for årsakssammenheng mellom aktuelle hendelse og nåværende subjektive helseplager.

Den 22.6.17 avslo selskapet krav om oppreisningserstatning, men ba om kopi av den medisinske dokumentasjonen som hadde vært forelagt T. Selskapet gjennomgikk så saken på ny, men opprettholdt avslaget.

Skadelidte har i det vesentlige anført at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom trafikkulykken og plager i nakke og rygg. Uttalelsene til selskapets rådgivende lege kan ikke ansees som en spesialisterklæring. Det er ikke utført undersøkelse eller samtale med skadelidte. Rådgivende lege har dessuten så sterke bånd til selskapet at vurderingene ikke kan tillegges vekt overhodet. Det foreligger dermed bare Ts spesialisterklæring.

Kjøringen må anses som grovt uaktsom. Det er en skjerpende omstendighet at det var dårlig vær og at sjåføren må ha vært uoppmerksom over en lengre tidsperiode for å klare å gjøre så stor skade, jf. Rt. 2008 s. 1360, Rt. 2001 s. 447, LB-2016-15446, LF-2015-19133 og LA-2004-19599. Oppreisningserstatningen må fastsettes til kr 75 000, jf. LF-2015-19133, LA-2014-151944 og LA-2012-137007.

Selskapet har i det vesentlige anført at årsakssammenheng mellom ulykken og skadelidtes plager ikke er sannsynliggjort. Det foreligger ikke dokumentasjon av akuttsymptomer for nakke- og skulderplager. Videre avviker nakkeplagene fra et forventet forløp basert på en skadebiologisk forklaringsmodell. Hendelse blir ved en biopsykososial forklaringsmodell et så uvesentlig element i årsaksrekken at det ikke er rimelig eller naturlig å se den som erstatningsbetingede, jf. Rt. 2010 s. 1547 i avsnitt 67-69, Rt. 1992 s. 64, Rt. 1999 s. 1473, Rt. 1998 s. 1565 og avgjørelser 2017-265, 2014-030 og 2017-263.

Det er ikke grunnlag for oppreisningserstatning. Sjåføren av lastebilen opptrådte uaktsomt, men atferden kan ikke rubriseres som grov, jf. Rt. 2004 s. 449, i avsnitt 32 og Rt. 2009 s. 6.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om det foreligger årsakssammenheng mellom trafikkulykken og skadelidtes anførte plager, og om skadelidte har krav på oppreisningserstatning.

Nemnda behandler først spørsmålet om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen 1.7.14 og skadelidtes plager i nakke og rygg. Det er skadelidte som må bevise at det foreligger en adekvat årsakssammenheng.

Det er fremlagt to vurderinger som konkluderer forskjellig mht. om det foreligger årsakssammenheng. Skadelidte har anført at erklæringen til T. må tillegges utslagsgivende vekt, og at uttalelsen til selskapets rådgivende lege må ses bort fra pga. dennes tilknytning til selskapet.

Etter nemndas syn kan imidlertid ikke Ts erklæring fra et rettslig synspunkt tillegges den vekt skadelidte mener den bør ha, da T., som fremhevet av selskapets rådgivende lege, ikke har vurdert spørsmålet om årsakssammenheng i lys av skadeevne, akuttsymptomer, symptomforløp/forenlighet og andre og mer sannsynlige årsaker, dvs. etter de retningslinjer som Høyesterett har gitt anvisning på i flere avgjørelser, se f.eks. Rt. 2010-1547 avsnitt 34 flg. og HR-2018-557-A avsnitt 26 flg. Kravet om erstatning fører etter dette ikke frem.

Skadelidte har også krevd oppreisningserstatning, jf. bilansvarsloven § 4 annet ledd. Rett til slik erstatning for ikke-økonomisk skade foreligger når skadevolder har utvist grov uaktsomhet, jf. skadeserstatningsloven § 3-5. Det følger av Høyesteretts praksis at det kreves et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte for at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsom.

Det er opplyst at det var kraftig regn og at sjåføren ikke klarte å stanse bilen i en rundkjøring etter et øyeblikks uoppmerksomhet. Nemnda er enig med selskapet i at skadevolder utviste uaktsomhet, men mener ikke at et øyeblikks uoppmerksomhet medfører at denne kjøringen kan rubriseres som grov uaktsom, dvs. som et markert avvik fra forsvarlig handlemåte. Skadelidte har således ikke krav på oppreisningserstatning.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Leif Raanes (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).